

Muistisairaahan ihmisen
EDUNVALVONTA
YHTEISTYÖNÄ
Kehittämisprojekti 2013–2016

EDUNVALVONTAVALTUUTUS

Edunvalvontavaltuutus on asiakirja, jossa nimetään, kuka hoitaa tulevaisuudessa omia asioita sen varalta, jos niitä ei kykene jonain päivänä enää itse hoitamaan. Edunvalvontavaltuutettuna toimiminen on usein helpompaa ja myös edullisempaa kuin edunvalvonta, johon edunvalvontavaltuutus usein sekoitetaan. Edunvalvontavaltuutuksen laatimisella on mahdollista välttää edunvalvojan määrääminen. Edunvalvontavaltuutus on suositeltava keino varautua tulevaisuuteen ja se kannattaa tehdä mahdollisimman ajoissa.

Edunvalvontavaltuutuksen laatiminen

Edunvalvontavaltuutus tehdään kirjallisesti ja sille on tarkat muotovaatimukset, minkä vuoksi laatimiseen suositellaan asiantuntijan apua. Laatiminen edellyttää, että tekijä ymmärtää riittävällä tavalla sen merkityksen ja sisällön. Jos on hyvin iäkäs tai on saanut esimerkiksi muistisairauden diagnoosin, on hyvä hankkia valtuutuksen liitteeksi tuore lääkärintuoto kelpoisuudestaan kyseisen asiakirjan tekemiseen.

Edunvalvontavaltuutuksen sisältö

Edunvalvontavaltuutetuksi asiakirjassa nimetään luotettu henkilö – usein puoliso, lapsi, muu lähisukulainen tai ystävä. On suositeltavaa valita nimetylle edunvalvontavaltuutetulle myös varahenkilöitä: toissijainen valtuutettu ja perheen ulkopuolinen varavaltuutettu mahdollisia perheen sisäisiä esteellisyytilanteita varten.

Edunvalvontavaltuutuksessa annetaan yleensä laajat valtuudet sekä taloudellisiin että henkilöä koskeviin asioihin, jotka tarkoittavat käytännössä terveyden- ja sairaanhoitoon liittyviä päätöksiä kuten esimerkiksi hoitopaikan valintaa tai hoitosuostumuksen antamista tärkeissä hoitopäätöksissä. Valtuudet voidaan kuitenkin halutessa antaa vain taloudellisiin asioihin tai vain henkilöä koskeviin asioihin. Valtuudet voi rajata myös koskemaan vain määrättyä omaisuutta, oikeustointia tai muuta asiaa. Edunvalvontavaltuutuksessa voi antaa myös oikeudet lahjan antamiseen ja valtuuttajan kiinteistöjen myymiseen kirjaamalla asioista selkeät määräykset valtuutukseen.

Edunvalvontavaltuutukseen tulee valtuuttajan sekä todistajien allekirjoitukset. Todistajien esteettömyys on välttämätöntä – lähisukulaiset eivät kelpaa todistajiksi. Sellainen edunvalvontavaltuutus, jossa todistajina ovat esteelliset henkilöt, on mitätön.

Säilyttäminen

Tehty edunvalvontavaltuutus on suositeltavaa antaa valtuutetulle säilytettäväksi. Edunvalvontavaltuutusta säilytetään kunnes tarve edunvalvontavaltuutuksen käyttämiseen ilmenee. Edunvalvontavaltuutusta ei siis toimiteta maistraattiin tai muulle viranomaiselle heti sen laadinnan jälkeen.

Voimaantulo

Edunvalvontavaltuutus otetaan käyttöön vasta sitten, kun valtuuttaja ei enää pysty hoitamaan omia asioitaan. Edunvalvontavaltuutuksen vahvistamista eli voimaan saattamista tulee hakea maistraatilta toimittamalla maistraattiin hakemus edunvalvontavaltuutuksen vahvistamiseksi, alkuperäinen edunvalvontavaltuutus ja lääkärintuoto valtuuttajan kyvyttömyydestä huolehtia asioistaan. Lääkärintuoton saamiseen tulevilla edunvalvontavaltuutetuilla on oikeus. Maistraatin vahvistamisen jälkeen edunvalvontavaltuutettu saa valtuudet valtuutuksessa kirjattujen asioiden hoitoon.

Koska edunvalvontavaltuutus saatetaan voimaan vasta kun on tarve, on edunvalvontavaltuutus sen laatimisen ja vahvistamisen välillä muutettavissa tai peruutettavissa. Edunvalvontavaltuutuksen voimaan saattaminen ei ole tarpeen, jos ei elämässään kohtaa sellaista sairautta tai vammaa, jonka vuoksi ei enää pystyisi huolehtimaan omista asioistaan.

Edunvalvontavaltuutetun velvollisuutena on hoitaa valtuuttajan asioita huolellisesti ja pitää kirjaa valtuuttajan varoista ja veloista sekä tilikauden tapahtumista. Lisäksi tehtävän alkaessa maistraatille on toimitettava ns. omaisuusluettelo. Edunvalvontavaltuutettu on salassapitovelvollinen. Maistraatti valvoo edunvalvontavaltuutetun toimintaa tarvittaessa. ”Tarvittaessa” -ilmaisu tarkoittaa, että valtuutettu ei ole velvollinen säännöllisesti tekemään selkoa asioiden hoidosta maistraattiin ellei valtuutukseen ole toisin kirjattu.

Lue lisää: Muistisairaahan ihmisen edunvalvonta yhteistyönä –projektin verkkosivuilta www.muistiasiantuntijat.fi/edunvalvontahanke → valitse alasivut Tuotokset ja Materiaalivinkit

Kysy lisää: oikeusaputoimistosta, pankkien lakimiehiltä, asianajo- ja lakiasiantuntijoilta, Edunvalvontavaltuutus ry:ltä

Lähde: *Miten turvaan tahtoni toteutumisen – opas oikeudelliseen ennakointiin* käsikirjoitus. Opas julkaistaan keväällä 2016.